

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра банківської справи

DOI: <http://doi.org/10.31617/k.knute.2019-05-15.01>

ФІНАНСОВО-КРЕДИТНІ СИСТЕМИ В УМОВАХ ЗМІНИ ДІЛОВИХ ЦИКЛІВ

**ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

(Київ, 15 травня 2019 р.)

Київ 2019

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ
заборонено**

**УДК 336.7
Ф 59**

Фінансово-кредитні системи в умовах зміни ділових циклів:
Ф 59 Міжн. наук.-практ. Інтернет-конф. (Київ, 15 травня 2019 р.): тези доп. / відп. ред. Н.П. Шульга – Київ.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – 161 с. – Укр. та англ. мовами.

ISBN 978–966–629–938–6

У збірнику подані тези доповідей за матеріалами Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, в яких розглядаються актуальні питання модернізації фінансово-кредитної системи в умовах зміни ділових циклів; регулювання діяльності окремих суб'єктів системи в Україні та світі; впливу глобальних процесів на фінансовий ринок України. Визначено фактори економічного та нормативно-правового характеру, що чинять вплив на стан фінансово-кредитної системи, інструменти стимулювання розвитку фінансово-кредитних установ та фінансової інклюзії.

Матеріали друкуються в авторській редакції, окрім можливої зміни їх назви. Відповідальність за зміст та інтерпретацію матеріалів несуть автори.

УДК 336.7

Редакційна колегія: А. А. Мазаракі, ректор КНТЕУ, д.е.н., проф., голова організаційного комітету; С. В. Мельниченко, проректор з наукової роботи КНТЕУ, д.е.н., проф., заступник голови організаційного комітету; В. М. Сай, проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків КНТЕУ, к.е.н., доцент; Т. В. Канєва, декан факультету фінансів та банківської справи КНТЕУ, к.е.н., доцент; Н. П. Шульга, завідувач кафедри банківської справи КНТЕУ, д.е.н., проф.; Т. М. Гордієнко, к.е.н. доц.; Л. А. Гербич, к.е.н. доц.; Л. О. Нетребчук, ст. викладач.

Відповідальний за випуск: Н. П. Шульга, завідувач кафедри банківської справи КНТЕУ, д.е.н, проф.

ЗМІСТ

Вступне слово	8
СЕКЦІЯ 1. ЦИКЛІЧНІСТЬ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ: ТЕОРІЇ ТА ІНСТРУМЕНТИ ОЦІНЮВАННЯ ВПЛИВУ НА ФІНАНСОВО-КРЕДИТНІ СИСТЕМИ	
Антонюк О. А., Чорний А. Ю.	10
Ідентифікація структурних зсувів макроекономічних показників	
Благун І. І.	12
Вітчизняний фінансовий ринок: фактори впливу	
Бублик Є. О.	14
Міжнародні потоки капіталу – драйвер економічних циклів	
Гербст О. Л.	16
Процентна політика ЄЦБ і ФРС	
Клименко К. В., Савостьяненко М. В.	18
Стратегічні орієнтири розвитку співробітництва України з Європейським інвестиційним банком	
Міщенко В. І., Льон І. М.	20
Процентна політика: ключові напрями вдосконалення	
Науменкова С. В.	22
Монетарна та бюджетна політика України: етапи взаємодії	
Нежива М. О.	24
Креативна економіка – ключовий вектор розвитку держави	
Сундук Т. Ф.	26
Розвиток вітчизняного ринку кредитних послуг	
Циганова Н. В.	28
Ресурсне забезпечення діяльності банків в умовах циклічності економічного розвитку	
Шимла Войтек, Колегович Конрад, Познякова О. І.	30
Ефект витіснення в контексті політики внутрішніх запозичень України	

СЕКЦІЯ 2. ЗАХИСНА ТА ПРЕВЕНТИВНА СИСТЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ В УМОВАХ ЗМІНИ ДІЛОВИХ ЦИКЛІВ

Белянко Л. Л.	32
Стрес-тестування банків та його роль у формуванні ділової активності країни	
Верезубова Т. А., Косякова А. А.	34
Solvency II – захисна система регулювання діяльності страхових організацій	
Гербич Л. А.	36
Детермінанти превентивного антикризового управління банком	
Гнатченко Д. Д.	38
Кібербезпека банківської системи України	
Городянська Л. В., Носенко Т. І.,	40
Безпека банківської системи України	
Еркес О. Є.	43
Норматив ліквідності NSFR: методика визначення	
Жердецька Л. В.	46
Захисне та превентивне регулювання системного ризику банківського сектору	
Жердецька Л. В., Черниш К. С.	48
Ідентифікація епізодів системної банківської кризи	
Кірсєва К. О.	50
Валютне регулювання в Україні: реалії розвитку	
Недеря Л. В.	53
Оцінювання безперервності діяльності банку	
Нетребчук Л. О.	55
Неякісні кредити банків: зміна підходу до визначення	
Огородник В. В.	57
Банки з державною участю та їх вплив на монетарну політику	
Плонка Марія, Тринчук В. В., Зелениця І. М.	59
Державний страховий нагляд країн ЄС: досвід для України	

Список використаних джерел

1. Закон України «Про Національний банк України» // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1999. – № 29. – 238 с.

2. Положення про організацію заходів із забезпечення інформаційної безпеки в банківській системі України, затверджене Постановою Правління Національного банку України 28.09.2017 № 95.

Городянська Л. В.

к. е. н., доцент

*Військовий інститут Київського національного
університету імені Тараса Шевченка,*

м. Київ, Україна

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-4482-1690>

Носенко Т. І.,

к. е. н., доцент

Київський університет імені Бориса Грінченка,

м. Київ, Україна

БЕЗПЕКА БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Банківська система є сукупністю різних видів національних банків і кредитних установ, що діють в рамках загального грошово-кредитного механізму. Вплив глобальних процесів на економіку України та її банківську систему потребує заходів, що сприятимуть забезпеченню економічної безпеки її розрахункового і платіжного механізмів. Незалежно від економічної системи держави, її банківська система відіграє особливу роль як невід'ємна складова механізму національної економіки. Основним критерієм безпеки банківської діяльності є стабільність фінансового стану національних банків і кредитних установ держави. Немає єдиної думки стосовно видів ризиків і тлумачення її сутності, які є недостатньо обґрунтованими, або не враховують природу безпеки банківської установи, інтереси власників, керівництва, персоналу і клієнтів банківської установи, а також види потенційних загроз. Слушною є думка С. Яременко, який

виокремлює два підходи щодо визначення поняття «безпека банків». Один підхід враховує поняття «загрози», інший – враховує досягнення мети банківської діяльності.

Метою дослідження є визначення підходів та напрямів безпеки банківської системи в умовах інтеграції економіки України у світове господарство.

Для забезпечення безпеки банкам потрібно створення певної системи, яка дозволяє на постійній основі здійснювати діагностичні і превентивні заходи, спрямовані на підтримку належного рівня безпеки. З врахуванням досвіду розвинених країн, відповідно до резолюції 57/239 Генеральної Асамблеї ООН «Елементи для створення глобальної культури кібербезпеки» [1], глобальна кіберкультура вимагає від усіх учасників врахування певної сукупності елементів. В Україні банківська діяльність ґрунтується на Законі України «Про банки і банківську діяльність» [2]. Особливо актуальним питання безпеки є для банківської системи України, оскільки процеси глобалізації та інтеграції впливають на її економічну систему загалом та її складову – банківську систему. Вітчизняна банківська система є сектором економіки та фінансового ринку, де відбувається понад 90 % фінансових послуг в Україні. Питання безпеки банків є важливими як для банків, так і для усіх учасників ринкових відносин. Зазначеним питанням приділяють увагу власники банку та його акціонери, яких турбує розвиток власного бізнесу, матеріальна, моральна та соціальна відповідальність. Безпека банків також турбує клієнтів і партнерів. Таким чином, безпека банків повинна враховувати ризики та забезпечувати безпеку банку як організації, безпеку банківського персоналу, безпеку банківських операцій тощо.

Проблема безпеки банківської системи, на нашу думку, є комплексною. Пропонується її розв'язання за такими напрямками:

- профілактика та запобігання правопорушенням і злочинним посяганням на власність, персонал та імідж банку;
- своєчасне виявлення реальних і потенційних загроз банку, проведення заходів щодо їх нейтралізації;
- оперативне виявлення змін і негативних тенденцій у сферах діяльності, інтересів та інформаційної уваги банку, своєчасне реагування елементів його структури на них;
- виявлення та формування умов, сприятливих для реалізації банком своїх інтересів;
- виховання та навчання персоналу банку з питань безпеки;
- послаблення шкідливих наслідків від дій конкурентів або злочинців з підриву безпеки банку;
- аналіз та забезпечення достатнього рівня ресурсів та капіталу, зростання прибутку, недопущення банкрутства;
- збереження і ефективне використання фінансових, матеріальних та інформаційних ресурсів банку.

Вважаємо, що країна має гарантувати безпеку та ефективність платіжних систем, здійснювати контроль за належним формуванням банківської безпеки та сприяти недопущенню або припиненню протиправних і кримінальних дій, таких як шахрайство, злам електронних систем, крадіжка грошей і документів, розбій та ін. Банківська установа має враховувати ризики зовнішнього та внутрішнього середовища та проводити аналіз ризиків банківських операцій (активних, пасивних, кредитних, із цінними паперами, на міжбанківському ринку тощо) і планувати шляхи їх зниження (ризик-менеджмент). Вплив внутрішнього середовища зумовлює виникнення

загроз, які можуть перешкоджати процесу реалізації стратегічних напрямків розвитку банків з точки зору прибутковості та мінімізації ризиковості. Загалом, банківська установа має визначити цілі, підходи й завдання та сформуванати чіткий механізм задля забезпечення належного рівня економічної безпеки. Важливе значення в безпеці банку є дотримання банківської таємниці – обов’язок банку зберігати у таємниці особисті дані клієнта, стан їх рахунків і виконувати ними фінансові операції.

Отже, формування системи безпеки банківських установ є комплексною проблемою, вирішення якої потребує формування напрямів і завдань, які визначає банк на кожному окремому етапі його розвитку. Обсяг завдань економічної безпеки потребує системного підходу та врахування внутрішніх та зовнішніх факторів у певному часовому інтервалі.

Список використаних джерел

1. Элементы для создания глобальной культуры кибербезопасности, Утвержденные резолюцией 57/239 Генеральной Ассамблеи ООН от 20 декабря 2002 года – https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_b42

2. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 №2121-III [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua> – назва з титул. екрана.

Еркес О. Є.

к.е.н., доцент

Київський національний торговельно-економічний університет,

м. Київ, Україна

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-1746-590X>

НОРМАТИВ ЛІКВІДНОСТІ NSFR: МЕТОДИКА ВИЗНАЧЕННЯ

Відповідно до рекомендацій Базельського комітету в Україні триває процес запровадження нового етапу вдосконалення системи